

Punaplaneetan pojilla on oma opaskirja.

Sitä lehteä en unohda koskaan

P. A. Manninen

Nuorisokulttuurit ovat olleet osa länsimaista kokemuspiiriä 1950-luvulta alkaen, jolloin nuorisolla alkoi olla omaa rahaa käytössään. 1930-luvun jatsibändimellakat olivat viitanneet tietä tälle kehitykselle, mutta vasta viisikymmentäluvulla sekä kulttuurin tarjonta että kulutus kohtasivat toisensa toden teolla.

Voisi kuvitella, että 1960-luvulle tultaessa suuret amerikkalaiset sarjakuvayhtiöt olisivat olleet jo mestareita nuorisomuodin virtausten nuuskimisessa. Sarjakuvia kuitenkin piirsivät ja kirjoittivat vanhemmat setämiehet, varsinainen sukupolvenvaihdos alalla tapahtui vasta 1960-luvun lopulla ja seitsemänkymmentäluvun alussa. Sarjakuvafirmat olivat kaiken lisäksi perin konservatiivisia. Marvel näytti nuorekkaalta, mutta sen supersankarisarjoihin hiippailleet hipit näyttivät aina 1950-luvun beatnikeiltä, bongorumpuineen ja baskereineen.

Eipä silti, sama näkemys kuusikymmentäluvun nuorisokulttuureista vallitsi myös amerikkalaisissa tv-yhtiöissä. The Munsters (Me hirviöt) –sarjaa julkaistiin USA:ssa DVD:llä hiljakkoin. Yhdessä jaksossa hirviökartanon vuokraa garagebändi Standells. Itse yhtye näyttää muodikkaasti Beatleseilta, mutta yleisöä esittävät näyttelijät on puettu... beatnikeiksi.

DC oli 1960-luvulla vielä Marveliakin konservatiivisempi, sen sarjakuvalehtien toimittajat käyttivät aina pukua ja kravattia töissä ollessaan. Kuinka sitten kävi DC:ltä rock'n'roll...? Ei oikein mitenkään. Siitä on erinomaisena esimerkkinä lehti nimeltään Swing with Scooter. Tämän julkaisun numero 4 (vuodenvaihteesta 1966/67) hypäsi eteeni Lontoon Gosh Comics –puodin laarista kesällä 2004. Välillä hyvin heikoksi käynyt vanhojen lehtien tarjonta oli aina-

kin tuolloin ottanut Lontoossa askeleen parempaan suuntaan, eikä tämä Scooter –lehtikään ollut pahalla hinnalla pilattu. Tosin on myönnettävä, että näin pervolla kamalla on aika paljon Teräsmies –lehtiä pienempi potentiaalinen ostajakunta.

No, tyypillisessä amerikkalaisessa sarja-

kuva-highschoolissa on pelkästään cooleja oppilaita, mutta heistä kaikkein viilein on tietysti nuoriherra Scooter, joka ajaa skootteria. Hän pukeutuu (ainakin tässä numerossa) Beatles –tyyliseen pukuun (jossa tosin on yllättävät pitsireunaiset paidanhihat). Hänellä on myös Beatles –pituinen

(1960-luvun alkupuolen Beatles –pituinen) tukka ja muutenkin Scooter näyttää nuorelta Paul McCartneyltä.

Näihin aikoihin DC:n lehdissä ei yleensä piirtäjiä tai käsikirjoittajia mainittu (jotta eivät olisi ylipistyneet liäksi ja vaatineet lisää liksaa), joten onneksemme emme tiedä, ketä tästä kaikesta voisi syyttää. Sen verran voi kuitenkin sanoa, että tekijöillä ei ole ollut mitään käsitystä minkälaisista 1960-luvun nuorisotrendeistä.

Tekijöiden tietämättömyys tiivistyy lehden nimeen. Skootteri tuli brittiläiseen nuorisokulttuuriin mod –liikkeen kautta. Modit kapinoivat vanhempiensa säästäväisyyttä korostavaa maailmankuvaa vastaan kuluttamalla. Kulutus kohdistui kalliiseen kamaan, ulkomaisiin vaatteisiin ja skoottereihin. Tämä Italian moottoriteollisuuden luoma kaupunkikulkuneuvo tarjosi vetävää teollista muotoilua ja ulkoasun siisteyttä, toisin kuin rokkareiden suosimat rasvalta löyhkäävät moottoripyörät. Jos olette sattuneet näkemään Quadrophenia –elokuvan, tiedätte tämän tyylin.

Tässä sarjakuvalehdessä ”skootteri” on vain tyhjä sana vailla mitään kulttuurisia yhteyksiä, ja piirtäjä ei ilmeisesti tiedä laisinkaan miltä skootteri näyttää. Hänen näkemysensä muistuttaa lähinnä omituisista osista koottua moottoripyörää, jolla voi ajaa ainoastaan suoraan, sillä ajopelin runko ja etulokasuojat näyttävät olevan tiiviissä kosketuksessa keskenään.

Swing with Scooter ei ole sarjakuvana

Säkenöivän ”psykedeeliset” kemian kokeet.

ainoastaan pönttö, ehei. Se on pönttöyden korkea veisu. Lehden ensimmäisessä tarinassa tumpelot opettajat narrataan kilpailemaan parhaan opettajan tittelistä, jolloin tuntien sisällöt tietysti räätälöidään oppilaiden mielen mukaisiksi.

Kemian laboratoriossa herra Frank Flunkworth pistää pystyyn vähän tavallisuudesta poikkeavat kemialliset kokeet. Tuloksena näyttää olevan säkenöivä valoshow, mutta ihmetellä täytyy, oliko sarjan tekijöillä tietoa nuorison kemiallisista kokeiluista vai ei?

Tuo kaikki on kuitenkin pientä verrattuna lehden toiseen pitkään sarjakuvana ”I Was a Teenage Martian’s Bride – (Almost!)”. Klassinen sarjakuvapiirtäjä Gil Kane jätti jälkeensä lentävän lauseen: ”Jos yhteensattumia ei olisi keksitty, ei amerikkalaisissa sarjakuvissa olisi juonia laisinkaan.” Tämä marsilaistarina todentaa väittämän tehokkaasti. Marsista hyökkäävillä teini-ikäisillä on tyhmat hatut ja pilkullinen iho, mutta tietenkin he törmäävät tyttöön, jolla on täsmälleen samanlainen hattu ja pilkulliset bikinit. Tietenkin marsilainen rakastuu välittömästi (kunhan on ensin vahingossa tipauttanut silmälasit tytön naamalta ja huomannut kuinka kaunis tämä oikein on... Ihan totta!). Marsilainen lupaa tehdä mitä tahansa tyttö vain pyytääkin. Tyttö käskää Marsin hirviötä heti lähtemään Maa -planeetalta pois, ja näin hyökkäys on torjuttu.

Näin pitkälle pelkistetty tyhmyys on jo niin upeaa, että sitä voi vain ihaila. Hyvää mod-sarjakuvaa haluavat henkilöt löytävät sellaista Dave Gibbonsin Vertigo-albumista The Originals (2004). Se on kaikin mahdollisin tavoin kaikkea muuta kuin Swing With Scooter.

Marsilainen retkahtaa maan tyttöseen.